

Posudek na diplomovou práci předloženou k obhajobě na katedře psychologie FF UK v září 2011.

Téma: Náhradní rodinná péče a možnosti uplatnění psychologa v této oblasti.

Diplomandka: Dominika Kociánová

Vedoucí diplomové práce: Prof. PhDr. Lenka Šulová, CSc.

Oponent: PhDr. Jaroslav Šturma

Diplomandka předkládá k posouzení text v rozsahu 130 stran + seznam literatury a přílohy. Ve svém textu řeší zajímavé a mnoho let diskutované téma, jímž jsou možnosti uplatnění psychologa v oblasti náhradní rodinné péče a tedy možnosti jejího zkvalitnění. V současné době tranzitorních změn české společnosti je toto téma opět aktuální a především z tohoto hlediska na předloženou práci nahlížím.

Diplomová práce je členěna klasickým způsobem na část teoretickou a empirickou. V části teoretické autorka zpracovává 4 tematické okruhy. V kapitole „Dítě bez rodiny“ popisuje obecně poruchy rodičovství, věnuje se psychickým dopadům nefunkční rodiny na dítě, předkládá stručné historické ohlédnutí týkající se péče o opuštěné děti včetně ústavní výchovy v ČR. V kapitole „Náhradní rodinná péče“ (dále NRP) přehledně popisuje různé typy této péče v naší společnosti, zmiňuje typy indikace, které ovlivňují umístění dítěte do určitého typu NRP, snaží se popsat proces svěřování dítěte do náhradní rodinné péče ve vztahu k současné legislativě. Krátce naznačuje prožívání dítěte různého věku při umístění do NRP. To je však téma, které by vyžadovalo mnohem hlubší zpracování jak z hlediska věku dítěte, tak z hlediska délky trvání jeho života v NRP. Cení si snahy diplomandky uchopit sledovanou problematiku co možná komplexně, některé kapitoly je však asi lépe neuvádět, než je uvádět na příliš povrchní úrovni, jako příkladně kap. 2.4. Druhou kapitolu teoretické části uzavírá uvedení několika českých výzkumů v oblasti NRP.

Třetí kapitola teoretické části „Možnosti uplatnění psychologa v NRP“ řeší 3 témata. Prvním je proces svěření dítěte do NRP, dále je to dlouhodobější práce s nově vzniklou rodinou a v poslední části se diplomandka zamýšlí nad novými možnostmi uplatnění psychologa v oblasti NRP. Celkově se domnívám, že právě tato část DP je cenná a nosná. Dosud se v oblasti NRP přijímal psycholog jako jakýsi obecně připravený „odborník na mezilidské vztahy“. Nastává doba, kdy bude třeba tuto roli specifikovat, společnosti ji jasně vymezit a také psychology pro tuto práci více specificky připravovat. Je třeba ocenit, že diplomandka se právě zdůrazněním hlediska pozice psychologa ve složitém procesu umístění dítěte do NRP o toto pokouší.

Teoretická část je zakončena zamyšlením diplomandky nad aktuálními problémy v péči o ohrožené a opuštěné děti. Lze ocenit to, že autorka nezůstává u jejich výčtu, ale pokouší se naznačovat i jejich možná řešení.

Diplomandka si vyhledala odpovídající odborné zdroje, které jsou v předložené diplomové práci řádně citovány a uvedeny v seznamu literatury. Autorka prokázala schopnost pracovat s odbornou literaturou.

V empirické části DP jsou popsány cíle výzkumu, užití metody, popis zkoumaného vzorku a je uveden pracovní postup. Autorka zpracovává polostrukturované rozhovory se skupinou expertů z řad psychologů a sociálních pracovníků působících v oblasti NRP. Během obhajoby by diplomandka měla objasnit, proč se rozhodla pracovat s oběma profesními skupinami, jimiž jsou sociální pracovníci a psychologové a jak jejich specifické postoje ve své práci odlišila. Rozhovory zpracovala a vytvořila velmi dobře využitelnou tematickou kategorizaci. Domnívám se, že právě tato kategorizace prokazuje solidní znalosti diplomandky v této oblasti. Jednotlivé uvedené kategorie zároveň vedou k hlubšímu zamyšlení o možnostech práce psychologa v oblasti náhradní rodinné péče. Lze říci, že toto „hlubší zamyšlení“ diplomandky akceleruje v subkapitole 8.4. Návrhy řešení problémů a Návrhy odborníků ke zlepšení NRP. Jsou také podstatnou částí závěrečných kapitol „Shrnutí“ a „Diskuse“.

Celkově lze shrnout, že autorka předkládá práci na velmi aktuální téma. Kladně lze hodnotit především důraz na možnosti uplatnění psychologa v oblasti NRP a jejich specifikaci. Cením si také snahy autorky dovádět získané poznatky k možným řešením v oblasti praxe. Práce splňuje po formální i obsahové stránce požadovaná kritéria kladená na DP. **Přeloženou diplomovou práci doporučuji k obhajobě s kladným hodnocením. V návaznosti na průběh obhajoby navrhuji hodnocení výborně.**

Praha 15.8.2011

Lenka Šulová